

Uvodnik: Leto lokalnih pobud?

Sredi meseca decembra smo lahko v časopisu Dnevnik prebrali zanimiv komentar na temo civilnih pobud na Gorenjskem, ki lepo odraža stanje v celi državi. Avtor komentarja v zaključkih med drugim ugotavlja, da je nepričakovan razcvet civilne družbe na lokalni ravni v zadnjih letih predvsem posledica nerodnosti oblasti, in da civilno gibanje največkrat zaneti preprosta napaka: pomanjkanje točnih in jasnih, pa četudi za ljudi neprijetnih informacij.

Pri lokalnih pobudah gre pogosto za t.i. NIMBY učinek (angl. Not In My Backyard – ne na mojem dvorišču), pri katerem pride do konflikta med osebnimi in lokalnimi interesi nasproti širšim in javnim interesom. Avtor v Dnevniku navaja primer smetišča v Tenetišah, kjer so okoliški prebivalci, ki so doslej živeli ob starem smetišču, zdaj dosegli da novega regijskega smetišča tam ne bo. Zmaga lokalnih prebivalcev pomeni izboljšanje kakovosti življenja in večjo vrednost nepremičnin zanje, obenem pa višji strošek pri odvozu odpadkov za ostale Gorenjce. Pa je zagovarjanje lokalnih interesov prebivalcev problematično? Nikakor ne, dokler je odkrito in transparentno in prispeva k razčiščenju odnosov med akterji in iskanju optimalnejših rešitev. Tudi zato so gostje okrogle mize v okviru zaključne konference projekta PoLok v novembru ocenili, da večje število novih civilnih pobud prispeva k razvoju dobre prakse urejanja prostora.

Pa vendar smo bili v tem letu kljub razcvetu civilnih pobud priča precej primerom prakse urejanja prostora, ki ji nikakor ne moremo reči dobra. Mednje sodijo npr. način načrtovanja novega kompleksa na območju nekdanje tovarne Fructal v Šiški v Ljubljani, način vključevanja javnosti v načrtovanje prenove Plečnikovega stadiona za Bežigradom, načrtovanje novih prometnih režimov in prenove drevoredov v Ljubljani, načrtovanje nekaterih odsekov hitre ceste v okviru Tretje razvojne osi, pa tudi priprava in sprejemanje sprememb Zakona o prostorskem načrtovanju.

Kljub temu pa se na več primerih vendarle kažejo tudi premiki v pravo smer. Tako je npr. občina Sežana na pobudo Civilne iniciative Kras nov občinski prostorski načrt vendarle začela pripravljati tudi s pomočjo lokalnih posvetovanj po kraških vaseh, katerih rezultati služijo prostorskim načrtovalcem pri zasnovi novih prostorskih ureditev. Ministrstvo za okolje in prostor se je odločilo za prenovo načina vključevanja javnosti v pripravo državnih prostorskih načrtov s poudarkom na zgodnejšem, intenzivnejšem in preglednejšem vključevanju javnosti v pripravo rešitev. Pozitivnih primerov je prav gotovo še več, vendar pa zanje niti ne izvemo, saj medijsko niso zanimivi.

Nenazadnje je pomemben korak v novembru storil tudi Državni zbor RS, ki je sprejela dolgo napovedovano Resolucijo o normativni dejavnosti, s katero je med drugim nadomestila v koalicijskem sporazumu napovedan zakon o participaciji javnosti. Resolucija narekuje višje standarde priprave predpisov in med drugim nalaga državnim organom tudi vsaj 30-dnevni rok za posvetovanje z javnostjo pri pripravi predpisov. Za leto 2010 si želimo, da jo Ministrstva začnejo tudi spoštovati.

Sporočila mreže

[DUO - Odbor za lepšo Staro Šiško](#)

Društvo za urbano okolje - Odbor za lepšo Staro Šiško je v decembru začelo s pripravami na problemsko delavnico v okviru projekta Mreža za prostor, ki bo potekala v Osnovni šoli Spodnja Šiška dne 20. januarja 2010 in bo obravnavala scenarije preobrazbe Celovške ceste na območju Stare Šiške. Na svojem rednem mesečnem sestanku 14. decembra je razpravljalo tudi o ponovni javni razgrnitvi dopoljenih osnutkov prostorskih načrtov Mestne občine Ljubljana.

Ponovno pa opozarjamo tudi na pismo, ki ga je Društvo za urbano okolje v novembru naslovilo na ljubljanske mestne svetnike, saj je v prejšnjih novicah pomotoma izpadla povezava na omenjeno pismo. Preberete ga lahko na spletni strani [DUO – Odbora za lepšo Staro Šiško](#).

[Pobuda za nadzor nad prostorskimi akti Občine Sežana](#)

CI Kras je na MOP naslovila pobudo za nadzor nad zakonitostjo in izvajanjem občinskih prostorskih aktov Občine Sežana. V njej zagovarja stališče, da ni mogoče začasno uporabljati prostorskih aktov, ki so prenehali veljati ne da bi bili ponovno sprejeti po zakonitem postopku. Civilna iniciativa Kras tudi predlaga, da naslovni organ preko Upravne enote Sežana prepreči izdajanje gradbenih dovoljenj na podlagi neveljavnih prostorskih aktov in s tem v zvezi ustrezno ukrepa. Več si lahko preberete na spletni strani [CI Kras](#).

[Zavod za varstvo narave o razvoju Krasa](#)

CI Kras je prejela odgovor goriškega Zavoda za varstvo narave na pobudo zagotavljanja varstva narave in kulturnih vrednot na območju Orleške gmajne. Po njihovem mnenju zavarovanje kot ukrep varstva narave po ZON-u ne bi zadoščal za ohranitev Krasa v vseh njegovih lastnostih. Za ohranjanje krajine in s tem tudi biotske raznovrstnosti ter številnih naravnih vrednot v tem prostoru je ključen predvsem ustrezen razvoj. Ta bi moral temeljiti na primerjalnih prednostih Krasa torej na naravnih danostih. Na teh izhodiščih je potrebno zasnovati razvojne in prostorske dokumente nove generacije in jih tudi dosledno upoštevati. Poudarjajo, da je pri tem nujno usklajeno delovanje vseh lokalnih skupnosti na območju od severnega kraškega roba nad Vipavsko dolino do jugozahodnega roba nad Istro.

[Predlog za določitev pripadajočega zemljišča Fondovim hišam](#)

Stanovalci Fondovih blokov so na Okrajno sodišče v Ljubljani vložili predlog za določitev pripadajočega zemljišča Fondovim hišam na Koroški ulici, po zakonu o vzpostavitvi etažne lastnine. Čeprav bo zaznamba v zemljiško knjigo vpisana tudi za sporno parcelo 312 k. o. Bežigrad so poudarili, da s tem ne želijo preprečiti prenove Plečnikovega stadiona, saj je prenova stadiona mogoče izpeljati tudi brez poslovnih blokov na severni strani.

[Ponovna javna obravnava prostorskega načrta za območje stadiona](#)

Na drugi javni obravnavi občinskega podrobnega načrta so stanovalci okolice Plečnikovega stadiona znova opozorili predvsem na neskladnosti z odlokom o razglasitvi del Jožeta Plečnika za spomenik državnega pomena in na neusklajenost z zakonodajo s področja prostorskega načrtovanja.

[Programska konferenca SDE 2009](#)

Slovensko društvo evaluatorjev (SDE) je 7. decembra pripravilo programsko konferenco, ki je potekala v prostorih Inštituta za ekonomska raziskovanja IER v Ljubljani. Poročilo z dogodka si lahko preberete na spletni strani društva.

[Inštitut za politike prostora](#)

... želi vsem srečno in uspešno novo leto 2010.

Iz medijev

[Gorenjsko leto civilnih pobud](#)

Na Gorenjskem župani med seboj radi štejejo, koliko civilnih pobud se je komu zgodilo. Na tej neuradni lestvici so visoko v Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Naklem... Zagotovo je treba odobravati, da se ljudje v teh časih še združujejo zaradi skupnih in ne le posamičnih ciljev. Civilne pobude hitimo ustanavljati, ko se nam obetajo spremembe, ki nam niso všeč. Zato je logično, da je osnova zanje osebni interes. Kolikokrat pa je tak osebni interes tudi poskus zlorabe javnega interesa, je težko presojati in zato se civilne pobude pač dogajajo spontano s sporočilom: res je, to potrebujemo, samo ne tukaj, ne pod mojim oknom! Zrelost presoje, kdaj je civilna pobuda izhod v sili pred samovoljo oblasti in kdaj le nagajanje, nam kot družbi ni vedno dana. Dvom v stroko, dvom v legalno izvoljene svetnike, župane nam je bližje od poskusa dojemanja vseh (in

ne le lastnih) argumentov. Koliko pri tem prispevajo še korupcijskim vplivom bolj podvrženi oblastniki, je prav tako težko ugotoviti. Zagotovo pa največkrat civilno gibanje zaneti kronična napaka oblasti: pomanjkanje točnih, jasnih, četudi za ljudi neprijetnih informacij. Več na www.dnevnik.si.

Drevesa za razvoj

Niti mesec ni minil odkar so v Škofji loki začeli zbirati podpise s katerimi želijo prepričati odgovorne, da je ideja o preureditvi Nunskega vrta v parkirišče nepremišljena, pa je prebivalce spet vznemiril nov projekt. Tokrat naj bi zaradi izravnave in razširitve Kidričeve ceste v centru mesta posegli v zeleni pas ob starem mestu in posekali več zdravih starejših dreves. Medtem ko je dež preprečil posek, so se predstavniki združenja civilnih pobud oglasili na občini, da bi izrazili nestrinjanje z načrtovanimi posegi. Župan jim je pred kamerami razložil, da je mandat za svoje delo dobil na volitvah in da bodo lahko svoje nasprotovanje izrazili na prihodnjih volitvah. Več na www.trajekt.org.

»Izid bo prometni kaos«

»Pirančani bodo najmanj še poldrugo leto živeli v enakem prometnem kaosu kot danes. Veljal bo stari odlok, ki ga do volitev ne nameravamo spreminjati,« je piranski župan Tomaž Gantar ocenil položaj po naknadnem referendumu o uveljavitvi odloka o cestnem prometu v občini. Predstavnikom civilne iniciative za dostojno življenje v mestu Piran je čestital za zanje dober rezultat. Nasprotnikom nove prometne ureditve je očital, da na njihovi strani ni bilo pripravljenosti za dialog in konstruktivne predloge ter da so v ozadju politični interesi v škodo življenju v mestu. Prav to so nasprotniki odloka pred tem očitali njemu. Več na www.delo.si.

Zakaj so posekali drevesa na Janežičevi

Z letaki in zgražajočimi ocenami o »nasilju nad drevjem« in »drevesnem masakru« so nekateri okoliški stanovalci in slabo obveščeni opazovalci uvodoma spremili sekanje drevesnega nasada vzdolž Janežičeve ceste na Prulah. Tam delavci Tise te dni postopoma obžagujejo, podirajo in odstranjujejo drevo za drevesom ob cestišču, da je dejansko zavezala prava pušča po Janežičevi cesti navzdol proti Prulskemu mostu. A ne za dolgo: Tisini delavci s pomočjo strojev že izkopavajo jame za zasaditev mladih dreves. Več na www.dnevnik.si.

"Plečnik bi se v grobu obrnil"

Načrt za prenovo Plečnikovega stadiona je po mnenju okoliških stanovalcev nezakonit. Ob drugi javni razgrnitvi prostorskega načrta so opozorili predvsem na neskladnosti z odlokom o razglasitvi del Jožeta Plečnika za spomenik državnega pomena in na neusklajenost z zakonodajo s področja prostorskega načrtovanja. Zaradi državne zaščite Plečnikovega stadiona bi morala ostati okolica oziroma vplivno območje odprto in nepozidano, saj je gradnja v okolici spomenikov prepovedana, je opozoril Matija Gabrovšek, član koordinacijskega odbora Fondovih hiš. Poudaril je, da so v območju po veljavnih dolgoročnih mestnih prostorskih načrtih predvidene rekreacijske in športne dejavnosti ter zelene površine, ne pa poslovni prostori. Več na www.zurnal24.si.

Teorija in praksa

Sporočilo iz Koebenhavna: Podnebni načrt mora vključevati pešcem prijazen urbani razvoj

Ben Fried na Streetsblog.org opozarja na sporočilo z ene od plenarnih diskusij podnebnega vrhunškega srečanja v Koebenhavnu. Ameriški odločevalci in strokovnjaki za promet so poudarili, da mora biti pešcem prijazen urbani razvoj nujen del vsakega načrta za zmanjševanje globalnih emisij toplogrednih plinov. Če prihodnji prostorski razvoj ne bo spodbujal pešcem prijaznega urbanega razvoja bodo namreč podnebni učinki razpršenega prostorskega razvoja izničili vse ostale napore za omejitev emisij toplogrednih plinov, je opozoril Robert Cervero s kalifornijske univerze Berkeley. Prednosti pešcem prijaznega okolja grede precej preko večje učinkovitosti vlakov, avtobusov ali koles v primerjavi z avtomobili. Prebivalci mest npr. porabijo mnogo manj energije za ogrevanje domov kot prebivalci primestij.

Poskus ugotavljanja skupne volje inženirjev

Miha Burger je na Trajektu opisal preizkus metode t.i. stalnega mini referenduma, ki je bil izveden v sodelovanju z Inženirsko zbornico Slovenije. Bistvo te participativne metode je spodbujanje bolj zavezujoče oblike komunikacije, katere pomanjkanje avtor označuje kot skupni imenovalec problemov na področju prostora in okolja.

Javne objave

Mestna občina Ljubljana Ponovna javna razgrnitev dopoljenih osnutkov SPN MOL ter IPN MOL

V času od 15. decembra 2009 do 15. januarja 2010 sta ponovno razgrnjena dopoljeni osnutek Odloka o Strateškem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana z Okoljskim poročilom za Strateški prostorski načrt Mestne občine Ljubljana ter dopoljeni osnutek Odloka o Izvedbenem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana z Okoljskim poročilom za Izvedbeni prostorski načrt Mestne občine Ljubljana. Gradivo bo od 15. decembra 2009 do 15. januarja 2010 javno razgrnjeno v prostorih Gospodarskega razstavišča, v preddverju Marmorne dvorane, Dunajska 18, Ljubljana, v prostorih Oddelka za urejanje prostora Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Poljanska 28, Ljubljana, ter v prostorih vseh četrtnih skupnosti. V prostorih Gospodarskega razstavišča bo gradivo na vpogled od ponedeljka do vključno sobote od 10.00 do 18.00 ure (ob nedeljah in praznikih zaprto). Gradivo bo v času javne razgrnitve dostopno javnosti tudi na spletni strani Mestne občine Ljubljana <http://www.ljubljana.si>.

Mestna občina Kranj Javna razgrnitev občinskega lokacijskega načrta območja Br1 – Britof jug

Od 21.12.2009 do 21.1.2010 poteka javna razgrnitev predloga občinskega lokacijskega načrta območja Br1 – Britof jug, ki ga je izdelalo podjetje RRD, Regijska razvojna družba d.o.o. iz Domžal. Predlog občinskega prostorskega načrta bo javno razgrnjen na Oddelku za okolje in prostor Mestne občine Kranj, Slovenski trg 1, Kranj, ter na sedežu Krajevne skupnosti Britof. Javna obravnava bo potekala 13. januarja 2010 ob 17h na sedežu Krajevne skupnosti Britof, v prostorskih Gasilskega doma Britof.

Ministrstvo za okolje in prostor Javna razgrnitev državnega lokacijskega načrta za oskrbni center

Od 18. decembra 2009 do 18. januarja 2010 poteka javna razgrnitev dopoljenega osnutka sprememb in dopolnitev državnega lokacijskega načrta za oskrbni center ob avtocestnem odseku Slovničica-Pesnica. Spremembe in dopolnitve državnega lokacijskega načrta se nanašajo na spremembo 1. odstavka 28. člena, ki govori o faznosti gradnje.

Navedeni prostorski akt bo javno razgrnjen na Ministrstvu za okolje in prostor, Direktoratu za prostor, Dunajska cesta 21, Ljubljana, v Mestni občini Maribor v prostorih Sektorja za urejanje prostora, Grajska ul. 7, Maribor (II. nadstropje, v času uradnih ur) in v prostorih Mestne četrti Brezje-Dogoše-Zrkovci, Na trati 2, Maribor. Prostorski akt je na vpogled v času uradnih ur v prostorih javnih razgrnitev, kjer lahko zainteresirani dobijo dodatne informacije. Javna obravnava navedenega prostorskega akta bo v sejni sobi Mestne četrti Brezje-Dogoše-Zrkovci, Na trati 2, Maribor v torek, 12. januarja 2010 ob 16.00 uri.

Novice Mreže za prostor izdaja mesečno Inštitut za politike prostora, Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana, telefon 0590 63 683, www.ipop.si. Urednik št. 5: Marko Peterlin (IPoP). Prispevki: Marko Peterlin (IPoP), Aidan Cerar (IPoP).

Projekt »Mreža za prostor« delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost, prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Če ne želite prejemati novic, prosimo da to sporočite na elektronski naslov mreza@ipop.si.